

Franz Xaver Dressler

Numele lui Franz Xaver Dressler este legat de dezvoltarea vieții muzicale a Sibiului și în special de școala de orgă din țara noastră. Este îndeobște cunoscut faptul că orașul de pe lângă Cibin poate fi mîndru de lunga sa istorie în domeniul artei sunetelor, oraș în care au activat Gabriel Reilich (1672—1677), cei doi Johannes Sartorius, tatăl și fiul (sec.XVIII) ca și o pleiadă de alți numeroși buni meseriași muzicali (compozitori și organiști) ale căror fapte pot fi urmărite pînă în secolul XIV. Și totuși, cu venirea lui Franz Xaver Dressler la Sibiu (1922) a început o nouă epocă de dezvoltare. Timp de jumătate de veac, viața muzicală a vechiului oraș a fost dominată de figura unui muzician pur singe, cu vervă rar întîlnită, cu simț artistic extrem de dezvoltat, intuiție muzicală fenomenală.

Toate acestea fiind dublate de o pregătire profesională dintre cele mai serioase au avut drept rezultat o certă încununare artistică. Cine l-a auzit interpretînd la orgă Bach sau Reger sau improvizînd liber (au fost numeroase aparițiile sale la Ateneu) cine l-a urmărit în oratorii, nu poate fi decît fermecat, după ani.

Fără activitatea sa, muzica de orgă din țara noastră n-ar fi ajuns niciodată la nivelul actual. Mult timp a existat chestiunea insurmontabilă a lipsei de organiști autohtoni, din lipsa unei școli de specialitate. Franz Xaver Dressler are meritul de a fi reușit să creeze o adevărată pepinieră de organiști: Kurt Mild, Helmut Plattner, Joseph Gerstenengst, Horst Gehan sînt nume de mult devenite familiare melomanilor.

Dressler, la Sibiu, și Bickerich, la Brașov, se situează, prin activitatea depusă, în primele rînduri ale organiștilor-pedagogi.

De curînd el a împlinit 75 de ani, plini de muncă pasionată în slujba muzicii și a frumusețului. Aș vrea ca aceste rînduri să fie un omagiu din partea unui discipol.

Franz Xaver Dressler s-a născut la Aussig Elba (Cehoslovacia) în anul 1898, la 19 noiembrie, într-o casă de muzicieni. Tatăl său era organist și cantor. Studiile muzicale și

le-a făcut la Praga și la Leipzig, unde a lucrat cu Max Reger (compoziție), Karl Straube (orgă), Otto Weinrich (pian) și Arnold Schering (istoria muzicii).

În anul 1922 a fost chemat să ocupe postul de organist care, la sfîrșitul secolului trecut era cuplat cu cel de cantor, la Catedrala luterană din Sibiu, post pe care l-a deținut pînă în anul 1970. Totodată a fost numit profesor de muzică la liceul Bruckenthal. Dressler a venit din Leipzig, ca sol al unei mari tradiții, legată de activitatea multor muzicieni mari care și-au propus ca primă misiune răspîndirea artei lui Johann Sebastian Bach. În această cetate a muzicii lui Bach, Dressler și-a căpătat formația. Ajuns la Sibiu, pe un teren foarte fertil, tînărul muzician, dornic de afirmare, și totodată doritor de a face din Sibiu un centru muzical asemănător cu Leipzig-ul, încearcă să canalizeze vechea tradiție pe un nou făgaș. Începe prin înființarea corului de copii Bruckenthal, copie fidelă a corului Sf. Toma din Leipzig, chiar în cel dintîi an de activitate. Apoi introduce la Catedrală motetele săptămînale, interpretînd muzică *a cappella* de compozitori ca Palestrina, Orlando di Lasso, Josquin de Près, Sweelinck, Gabrieli, Schütz. Lucrările acestora mai răsunaseră cîndva, cu secole în urmă, în orașele din Transilvania, probabil și la Sibiu, dar ca și în centrele muzicale apusene, au dispărut pentru îndelungată vreme din programele concertelor. Au fost interpretate astfel, pentru prima oară, toate motetele la 8 voci de Bach, unele lucrări de Brahms, Reger, Bruckner, Distler, Pepping, Joh. Nepomuk David. ș.a.

Cu înființarea corului „Bach“, în anul 1932, a început a doua parte a activității lui Dressler.

Și înaintea corului „Bach“ au existat coruri mari și bune la Sibiu, care au interpretat multe lucrări vocal-instrumentale de amploare, ca *Simfonia IX-a* și *Missa Solemnis* de Beethoven, *Requiemul german* de Brahms ș.a., dar marile oratorii din epoca barocului au lipsit cu desăvîrșire din programele muzicale sibiene. Este

meritul lui Dressler de a fi popularizat capodoperele acelei epoci. Alături de *Matthäus-Passion* de Bach și *Messias* de Händel, *Creațiunea* de Haydn, *Requiemul* de Mozart și multe alte lucrări, au răsunit pentru prima oară în țara noastră *Johannes-Passion* (1933), și *Marea Missa în si minor* (1949) de Bach, *Oratoriu festiv și Jephta* (1942) de Händel, din opera *Idomeneo* de Mozart (1943), *Te Deum* (1936) și *Missa în re major* (1946) de Anton Bruckner, *Le Laudi* (1937) de Herman Suter. În mod practic el a abordat de fapt în această perioadă, care a durat până în anul 1962, mai toate lucrările principale din literatura muzicală vocal-instrumentală.

Trecerea corului „Bach“ sub egida casei de cultură „Ștefan Gheorghiu“, în anul 1962, iar apoi la filarmonica de stat din Sibiu, a însemnat deschiderea unor noi perspective în activitatea artistică a lui Dressler, preocupări noi. Acum centrul activității lui s-a deplasat spre oratoriul laic, operă și creația vocal-simfonică autohtonă. Multe interpretări au constituit totodată prime audiții pentru țara noastră. Consemnăm doar câteva dintre acestea: oratoriile *L'Allegro ed il penseroso* (1963), *Susana* (1970), *Il triomfo* (1972) de Händel, *Gesang der Parzen* și *Schicksalslied* de Brahms (1973).

Creația românească ocupă un loc important în programele concertelor din ultimii zece ani. Astfel, au răsunit la Sibiu *Balada celor patru minieri* de Sabin V. Drăgoi, *Mierla lui Ilie Pintilie* de Anatol Vieru, *Balada* de Mihail Jora, *Zorile de aur* de Gheorghe Dumitrescu, *Mama* de Matei Socor, *Pe lespedeza eroilor* de Sergiu Sarchizov, lucrări de Doru Popovici, Walter Klepper, Mircea Neagu, Gheorghe Șoima ș.a. Dacă la acestea mai adăugăm și interpretarea propriilor sale compoziții *Cantata pentru pace* (1959) și oratoriul *Cantica humana*, avem o impresie sumară despre munca artistică a lui Dressler în acest domeniu, care n-a fost însă singurul.

Ca organist, el a ajuns la treptele cele mai înalte de interpretare. Apreciat atît în țară

și în străinătate, datorită recitalurilor și concertelor sale, el a devenit un fervent propagator al muzicii de orgă, în special aceea a marelui cantor de la Leipzig și a profesorului lui, Max Reger.

La același nivel artistic s-au situat și interpretările sale orchestrale. Timp de 5 ani, din 1942 pînă în 1947, el a fost dirijorul orchestrei filarmonicii populare din Sibiu.

Și totuși, i-a rămas timp și pentru a compune. Dressler a atacat diferite genuri: simfonic, scriind *Simfonia dorică* (1959), *Tripartita* (1966) și *Impressio B-A-C-H* (1973), vocal-instrumental, *Cantata pentru pace* și oratoriul *Cantica humana*, muzică de cameră și instrumentală, muzică vocală cu acompaniament de pian sau orgă, coruri, precum și multe cîntece de mase. Desigur, n-a uitat nici instrumentul său preferat, orga, pentru care a compus *Toccata*, *Intermezzo* și *Fuga* (1955). *Consolation* (1925), *Trei corale* (1956), *Preludiu festiv în Do major* (1956) și *Fantezie* (1959).

Pentru meritele sale deosebite în domeniul artei a fost distins în repetate rînduri. A făcut parte din juriul concursurilor „Bach“, din Leipzig — 1964 și „Primăvara la Praga“ — 1966, a fost primit ca membru al societăților „Bach“ de la Leipzig și „Händel“ de la Halle. A fost distins cu ordinul „Meritul cultural cl. I“, Medalia „A 25-a aniversare a eliberării Patriei“, iar anul acesta, cu „Verdienstkreuz“ cl. I, a Republicii Federale Germania.

Cu toate că împlinește vîrsta respectabilă de 75 de ani, profesorul Dressler a rămas la fel de tînăr, cu aceeași vigoare și plin de temperament, cu aceeași nețărmurită dragoste pentru muzică, cu aceeași capacitate de muncă, ca acum 29 de ani, cînd l-am auzit pentru prima oară cîntînd la orgă, și cînd în viața mea s-a produs o cotitură. Iar dacă astăzi am ajuns muzician, trebuie să-i mulțumesc în primul rînd lui.

ANDREAS PORFETYE